

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

01GX00 - Christelijk Lyceum Delft

Scholengemeenschap voor Lyceum

Havo Vwo (01GX00)

2021-2022

Inhoudsopgave

1 Inleiding

2 Onze school & passend onderwijs

2.1 Algemene gegevens

2.2 Visie

2.3 Onderwijs en ondersteuning

3 Ondersteuningsmogelijkheden van onze school

3.1 Deskundigheid

3.2 Voorzieningen

3.3 Onderwijsaanbod

3.4 Fysieke ruimten

3.5 Protocollen

3.6 Leerkrachtvaardigheden

4 Organisatie van de ondersteuning

4.1 Ondersteuningsroute binnen de school

4.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners

5 Bijlage

1. Inleiding

Passend onderwijs

Alle kinderen verdienen een passende plek in het onderwijs. Zij hebben recht op onderwijs dat hen uitdaagt en rekening houdt met hun behoeften. Kinderen gaan, als het kan, naar het regulier onderwijs. Soms is er speciaal onderwijs nodig voor leerlingen die dáár het best op hun plek zijn. Zo worden ze zo goed mogelijk voorbereid op een vervolgopleiding en op een plek in de samenleving.

Voor leerlingen die dat nodig hebben, werkt de school samen met organisaties die in en rond de thuissituatie jeugdhulp bieden.

Inhoud van dit document

Deze rapportage beschrijft de visie op ondersteuning van de school, de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt om passend onderwijs te verzorgen en de ontwikkeldoelen die de school zichzelf stelt. Daarmee heeft dit document ook een functie voor het samenwerkingsverband, en voor ouders.

Rol samenwerkingsverband en school

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en het speciaal onderwijs samen. De scholen in het samenwerkingsverband maken afspraken over onder andere de begeleiding en ondersteuning die alle scholen in de regio kunnen bieden en over welke leerlingen een plek kunnen krijgen in het speciaal onderwijs. Ook maakt het samenwerkingsverband afspraken met de gemeenten in de regio over de inzet en afstemming met jeugdhulpverlening.

Ouders melden hun kind aan bij de school van hun keuze en de school kijkt welke ondersteuning het kind nodig heeft en wat de mogelijkheden van de school zijn. Deze rapportage kan ouders een handvat bieden in de keuze van een school doordat het een beeld geeft van de ondersteuning die de school aan hun kind zou kunnen bieden. Of de school voor hun kind de juiste plek is zal altijd uit een individueel gesprek over de behoeften van het kind blijken. Dit hangt namelijk niet alleen af van de aanwezige ondersteuning, maar ook van de specifieke capaciteiten en de ondersteuningsbehoeften van het kind.

Totstandkoming van dit document

Dit document is tot stand gekomen op basis van een online vragenlijst. De school heeft geformuleerd welke ondersteuning mogelijk is, vanuit welke visie en met welke doelen.

2. Onze school & passend onderwijs

2.1 Algemene gegevens

Gegeven	Antwoord
Invuldatum	september 2021
Naam van onze school	01GX00 - Christelijk Lyceum Delft Scholengemeenschap voor Lyceum Havo Vwo
Onderwijstype	Voortgezet onderwijs (VO)
Naam van ons schoolbestuur	Stichting Christelijk Onderwijs Delft e.o.
Naam samenwerkingsverband	Samenwerkingsverband VO Delflanden
Onderwijsniveaus onderbouw	HAVO HAVO / VWO VWO VWO - Atheneum VWO - Gymnasium
Anders, namelijk	Technasium
Onderwijsniveaus bovenbouw	HAVO HAVO / VWO VWO VWO - Atheneum VWO - Gymnasium
Leerjaren	Onderbouw Bovenbouw

2.2 Visie

Ons onderwijsconcept

Traditioneel/regulier onderwijs

Toelichting op onderwijsconcept

Algemene onderwijsvisie

Algemene onderwijsvisie van de school Het CLD wil de volgende doelen bereiken. Een leerling die het CLD verlaat (ieder op zijn of haar niveau):

- heeft een diploma;
- heeft een goed voorbereide, passende keus gemaakt voor het vervolgonderwijs;
- beschikt daartoe over voldoende kennis, vak- en algemene vaardigheden en de juiste (studie-)houding;
- beschikt daartoe over een goed zelfbeeld en een adequaat beeld van de maatschappelijke werkelijkheid;
- kan constructief en kritisch meedenken en reageren op allerlei ontwikkelingen;
- beseft dat gezamenlijk morele waarden belangrijk zijn in de maatschappij en weet welke waarden vanuit de christelijke levensbeschouwing essentieel zijn. Leren Om deze doelen te realiseren is het van belang dat we op het domein van het leren twee belangrijke problemen onderkennen: een gebrek aan motivatie bij de consumerende leerling en het probleem dat veel leerlingen niet in staat zijn een verbinding te leggen tussen de verschillende kennisgebieden. Om deze problemen te lijf te gaan, leggen we in ons onderwijs accent op drie aspecten die motiverend werken:
  - een context die er voor zorgt dat leerlingen de aangeboden stof zinvol vinden (vakkenintegratie, praktijksimulaties, projecten, profielonderwijs, betrokkenheid van bedrijfsleven en vervolgonderwijs)
  - een context waarin leerlingen samenwerkend kunnen leren (idem)
  - een leeromgeving die activeert met een accent op zelfstandig leren (werkplekken, projectruimtes en dergelijke). Daarbij realiseren we ons het volgende:
    - leren gaat het beste in een goede balans tussen gestuurd onderwijs, zelfgestuurd leren en ervaringsgericht leren;
    - leren is ontwikkelen en dus de confrontatie met nieuwe inhoud, eisen en verwachtingen. Dat is uitdagend, ook moeilijk en niet altijd leuk.

Onze visie op passend onderwijs

Visie op (leerlingen)zorg en ondersteuning

De begeleiding van leerlingen is in de eerste plaats een taak van de mentor. De mentor is de spil. Voor de begeleiding kan, afhankelijk van de aard van de zorg, de steun worden ingeroepen van de leerlingbegeleider, leerlingcoaches, de gedragsspecialist, de hoogbegaafdheidsspecialist, de (reken) remedial teacher en/of de decaan. De zorgcoördinator is degene die dit proces bewaakt. Hij/zij verwijst door naar externe deskundigen bij zorg die wij als school niet kunnen bieden. Leerlingenzorg staat in het CLD nooit op zichzelf, maar is altijd gericht op het onderwijs. Dat wil zeggen dat we de leerlingen waar mogelijk de begeleiding bieden die ze nodig hebben om te kunnen voldoen aan de eisen en verwachtingen die het onderwijs stelt. Ouders worden bij zorgplannen actief betrokken. Vanuit de visie op zorg neemt de school leerlingen met ondersteunings-behoefte aan. Ook leerlingen die moeite hebben met bepaalde studievaardigheden kunnen in overleg geplaatst worden. Bij de toelating wordt rekening gehouden met de aanwezige expertise in de school en de hoeveelheid leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte die al in een bepaald leerjaar aanwezig zijn. Voor aanname van leerlingen die een fysieke beperking hebben, is er altijd eerst overleg.

2.3 Onderwijs en ondersteuning

Kenmerkend voor onze leerlingen

Juiste niveau vinden

In de onderbouw krijgen alle leerlingen inhoudelijk het zelfde basisprogramma. Dit wordt op verschillende niveaus aangeboden, en zo nodig met extra leerstof aangevuld om een goede doorstroom naar de bovenbouw mogelijk te maken. Veel aandacht krijgt het vinden van het juiste niveau voor elke leerling. De school kent een tweejarige brugperiode. Op het Molenhuispad beginnen leerlingen met een havo-advies, een havo/wvo-advies of een wvo-advies. Het advies van de basisschool bepaalt op welk niveau de leerling instroomt. Aan het einde van het eerste leerjaar wordt voor elke leerling beoordeeld of dit nog steeds klopt; aan het einde van het tweede leerjaar wordt dit herhaald. In klas 3 zit iedere leerling in principe in de stroom (havo of wvo) waarin hij of zij examen zal doen. We organiseren in de onderbouw mogelijkheden voor geïnteresseerde en begaafde leerlingen om zich breder te ontwikkelen dan het standaard- programma. Het wvo heeft meerdere varianten: gymnasium, technasium en atheneum. Deze opleidingen zijn in principe gelijkwaardig: een wvo-diploma geeft toegang tot de universiteit. Het gymnasium onderscheidt zich doordat naast de standaard- vakken ook Latijn en Grieks worden aangeboden. Op het technasium is het extra vak Onderzoek en Ontwerpen (O&O). Dit vak heeft een geheel eigen aanpak en kan kort getypeerd worden als probleemgestuurd competentie gericht-onderwijs. Op de havo is het ook mogelijk de technasiumvariant te volgen. Ook hier is O&O een extra te kiezen profielvak.

Bovenbouw In de bovenbouw bereidt de leerling zich voor op het examen. Op beide niveaus worden de vier profielen aangeboden. In deze profielen kiezen leerlingen naast de wettelijk verplichte vakken, nog profiel en keuzevakken. De profielen zijn zodanig ingericht dat ze de aansluiting naar het hoger en universitair onderwijs zo soepel mogelijk laten verlopen.

Relatie docent-leerling

De school staat bekend om de goede relatie tussen docent en leerlingen. Leerlingen voelen zich gezien en veilig in de school.

Leerlingbetrokkenheid

Leerlingen kunnen zich op vele manieren inzetten voor activiteiten op school, zo hebben we een sportraad; klankbordgroepen; leerlingenraad; een feestcommissie; debatclub; toneel/muziekclub en een facilitaire ondersteuningsgroep.

Sterke punten in onze ondersteuning

- mentoren
- leerlingbegeleiders / interne leerlingtrainingen
- teamassistentes
- goed functionerende en zichtbare zorgstructuur
- inzet van interne CLD-coaches voor leerlingen
- coaches hoogbegaafdheid
- begeleider passend onderwijs
- gedragsspecialist
- technasium
- gymnasium
- breed preventieprogramma welbevinden
- Ondersteuning

Wij voorzien leerlingen van maatwerk indien dat nodig wordt geacht. Vanuit het interne zorgteam kan de school de volgende aanvullende arrangementen bieden voor alle leerlingen die dat na overleg en screening nodig blijken te hebben:

- Faalangsttraining: De mentoren en in de eerste klas de SAQI hebben een signalerende functie als het om de faalangstreductietraining gaat. In de diverse vergaderingen over leerlingen wordt dit aangevuld. Ervaren leerlingbegeleiders geven de training, die is verdeeld in drie leeftijdsgroepen.
- Examenvreestraining: in de examenjaren wordt examenvreestraining aangeboden. Vragenlijst geven de mentoren een indicatie voor de leerlingen die ze hiervoor willen aanmelden. De examenvreestraining wordt in kleine groepen gegeven door een externe faalangsttrainer.
- Sociale vaardigheidstraining: Onderbouwleerlingen kunnen gebruik maken van de training voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden.
- Remedial Teaching: leerlingen krijgen gerichte steun voor een bepaald vak of voor een bepaald leerprobleem (dyslexie, dyscalculie). Deze vorm van begeleiding is gespecialiseerd en gaat dus verder dan steunles. RT kan individueel, maar wordt over het algemeen in kleine groepen gegeven..
- Leerlingbegeleiding/counseling: de leerlingbegeleiding zijn ervaren docenten die een tweejarige training gevolgd hebben. Zij adviseren mentoren en bieden begeleiding aan 9 leerlingen die door collega's of mentoren verwezen zijn of zelf contact met hen opnemen. Indien nodig worden ouder(s)/verzorger(s) ingeschakeld. De leerlingbegeleiders vormen het zorgteam dat regelmatig bij elkaar komt voor intervisie en signaleren van trends. Ze zijn verantwoording schuldig aan een teamleider en gebruiken daarvoor een jaarverslag.
- Stagebegeleiding leerlingen: op het CLD zijn de decaan en de mentoren van de derde klas verantwoordelijk voor de Snuffelstage. De maatschappelijke stage (leerjaar 4) valt onder verantwoordelijkheid van de desbetreffende teamleider en de mentoren van leerjaar 4.
- Begeleiding leerlingen met gedragsproblematiek: Deze leerlingen kunnen worden gekoppeld aan een begeleider passend onderwijs (BPO-er) gedetacheerd door het Samenwerkingsverband. De inhoud van de begeleiding wordt vastgelegd in een ontwikkelingsperspectief. De capaciteit van deze vorm van begeleiding is echter beperkt. De BPO-er kan wel een rol spelen in scholing van docententeams.
- Jeugdmaatschappelijk werk/Jeugd Gezondheidszorg: Wanneer er meer nodig is dan gesprekken met een leerlingbegeleider kan een leerling aangemeld worden bij JMW of bij de schoolarts. De JMW-er heeft naast contact met de leerling ook altijd contact met de ouder(s)/verzorger(s).

Interne coaching

Leerlingen kunnen na aanmelding bij de zorgcoördinator in aanmerking komen voor een coach. In principe is het contact tussen de coach en de leerling wekelijks. De gesprekken vinden plaats op de school van de leerling. Gedurende het coachingstraject kan de frequentie van de contactmomenten worden teruggebracht. Aan het eind van het traject wordt de coaching afgebouwd en wordt de verdere ondersteuning overgedragen aan de mentor of andere begeleider van de leerling. Voor wie? Sommige leerlingen hebben een meer persoonlijke begeleiding nodig dan wat de school kan bieden. De redenen daarvoor kunnen zeer uiteenlopend zijn. Moeite met de overstap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs, moeite met planmatig werken, problemen bij het op een zinvolle manier invulling geven aan hun vrije tijd.

Met welk doel?

- Vergroten van inzicht in eigen gedrag en eigen handelen;
- Vergroten van de motivatie van de leerling;
- Verbeteren van de leerattitude van de leerling;
- Vergroten van keuzemogelijkheden;

- Leren zelf sturing te geven aan eigen handelen

Grenzen aan onze ondersteuning

Indien de onderwijsbehoefte van leerlingen de mogelijkheden van onze basis en extra ondersteuning te boven gaat, kunnen wij binnen onze school geen passende onderwijsplek bieden. In overleg met ouders/verzorgers en leden van de toewijzingscommissie wordt bekeken of deze leerling kan worden doorgeleid naar 1 van de scholen binnen ons samenwerkingsverband die de ondersteuningsmogelijkheden wel in huis heeft.

Een andere belemmering zou kunnen zijn dat teveel leerlingen zich aanmelden, die gebruik willen maken van ondersteuning. Ook dan is het mogelijk dat we contact opnemen met het samenwerkingsverband om te zoeken naar een andere school die meer ruimte heeft om de juiste ondersteuning te bieden.

Onze ambities en ontwikkeldoelen voor de ondersteuning

Uit het Strategisch Document: "SCO Delft e.o. staat voor onderwijs waarin het uiteraard en vanzelfsprekend gaat om kennis, vaardigheden en ontwikkeling."

Wij willen in ons onderwijs de doelen die hieraan verbonden zijn echter nooit los zien van de bedoeling van ons onderwijs. Die bedoeling is verbonden met onze opdracht als maatschappelijke organisatie. Dat betekent dat wij willen dat ons onderwijs leerlingen middelen aanreikt waarmee ze niet alleen hun eigen toekomst vorm kunnen geven maar die hen ook in staat stellen een zinvolle bijdrage te leveren aan een menswaardige samenleving. Wij willen leerlingen in onze scholen op zo'n manier laten leven en leren dat ze zich ontwikkelen tot volwassenen die goed voorbereid hun plek kunnen innemen in het vervolgonderwijs en in de maatschappij. Wij doen dat door vanuit onze eigen visie de koers af te stemmen op de in de samenleving levende verwachtingen.

3. Ondersteuningsmogelijkheden van onze school

Onze school heeft diverse ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar voor onze leerlingen. In paragraaf 3.1 tot en met 3.3 zijn overzichten weergegeven van de aanwezige ondersteuning.

Legenda

Op de school aanwezig

Centraal beschikbaar voor de school via het bestuur

Centraal beschikbaar voor de school via samenwerkingsverband of derden

3.1 Deskundigheid

Binnen ons schoolteam zijn voor verschillende functies (taak)uren toegewezen om ondersteuning aan onze leerlingen te bieden en tegemoet te komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. Deze zijn hieronder weergegeven.

De onderstaande lijst toont de deskundigheden die ingezet kunnen worden voor leerlingen die hier behoefte aan hebben.

Deskundige	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Aandacht functionaris huiselijk geweld			
Aandacht functionaris radicalisering			
Autisme-specialist			
Begeleider hoogbegaafde leerlingen			
Begeleider passend onderwijs			
Coach passend onderwijs			
Decaan / loopbaanbegeleider			
Docent-coach voor leerlingen met LZ/LG-problematiek			
Expert op het gebied van LZ/LG			
Expert op het gebied van psychische- en gedragsproblematiek			
Gedragspecialist			
Gedragswetenschapper			
Leerlingbegeleider			
Logopedist			
NT2-docent			

NT2-specialist			
Ondersteuningscoördinator			
Orthopedagoog			
Persoonlijke begeleider			
Psycholoog			
Reken-/wiskunde-specialist			
Taal-/leesspecialist			
Trainer faalangstreductie			
Trainer sociale vaardigheden			
Vertrouwenspersoon			
Verzuimcoördinator			

Anders, namelijk	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Gedragswetenschapper SWV			
specialisten vanuit Expertiseteam cluster 3 en 4			
specialisten vanuit Expertiseteam NT-2			
specialisten vanuit Expertisegroep HB/dubbel bijzonder voor HAVO/WVO			
kernpartners vanuit de jeugdzorg			

Toelichting deskundigheid

Remedial Teaching

In de basisondersteuning bieden wij Remedial Teaching. Remedial Teaching is voor leerlingen uit alle leerjaren en wordt aangeboden aan leerlingen met dyslexie of aan leerlingen waarover twijfel bestaat of ze wel of geen dyslexie hebben of waarvan we vermoeden dat er sprake is van een taalachterstand. Vakdocenten kunnen gedurende het hele schooljaar leerlingen aanmelden via de Rt-coördinator voor extra ondersteuning Nederlands, Engels en Wiskunde. Ook is er ondersteuning mogelijk bij het plannen van werk. Doel is om alle leerlingen die deze begeleiding nodig hebben de mogelijkheid te geven om zonder achterstanden zo goed mogelijk ieder leerjaar af te sluiten en uiteindelijk hun diploma te halen. Onze Remedial Teacher(s) zijn geschoolde krachten die zich door middel van vakliteratuur en studiedagen op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen en van alle mogelijkheden. Bij de ondersteuning wordt het landelijk protocol dyslexie gevolgd. De vakdocenten kunnen signaleren dat een leerling op een bepaald onderdeel van zijn/haar vak extra ondersteuning nodig heeft en weet de weg naar de Rt-coördinator te vinden. De vakdocent zal eerst zelf proberen de leerling te ondersteunen. Er is één vaste ruimte waar RT gegeven kan worden. In deze ruimtes is een whiteboard aanwezig en alle materialen die door de Remedial Teacher gebruikt kunnen worden. Ouder(s)/verzorger(s) worden ervan op de hoogte gesteld als hun kind RT krijgt.

Verder krijgen ze als dat is afgesproken een verslag van de voortgang. Wanneer dit nodig is neemt de RT-er via mail of telefonisch contact op met ouder(s)/verzorger(s).

Hoogbegaafdenspecialist

Op het CLD (Vwo bovenbouw) bieden we ondersteuning aan hoogbegaafden in de vorm van maatwerk; coaching en het kiezen van extra vakken moedigen wij in specifieke gevallen aan. In de onderbouw biedt het Technasium mogelijkheden voor, zowel Havo als Vwo leerlingen, die bèta belangstelling hebben. Voor Vwo leerlingen kunnen Technasium leerlingen ook nog klassieke talen en Frans kiezen. In de bovenbouw wordt het Technasium voortgezet door middel van het vak Ontwerpen en Ontwikkelen (O&O). Havo en Vwo-leerlingen in de bovenbouw die gemiddeld een 7 staan, worden uitgenodigd voor het programma Socrates dat extra uitdaging/verdieping biedt. Het Pre-University is een programma voor hoogbegaafde Vwo leerlingen uit de bovenbouw. Extra verdieping en uitdaging vinden plaats in nauw contact met de verbonden Universiteiten (Leiden en Delft). Het CLD geeft verder hoogbegaafde- en sterke leerlingen de mogelijkheid om leerlingen uit de onderbouw met hun schoolwerk te ondersteunen. Binnen de school is er een collega met taakuren voor begeleiding hoogbegaafden. Het Samenwerkingsverband VO Delflanden kan middels een specifiek breedtezorgaanbod een rol spelen bij het vroegtijdig signaleren van hoogbegaafde leerlingen.

leerlingbegeleiding

De leerlingbegeleiders zijn ervaren docenten die een tweejarige training gevolgd hebben. Zij adviseren mentoren en bieden hulp aan leerlingen die door de zorgcoördinator of mentoren verwezen zijn of zelf contact met hen opnemen. Het gaat hier met name om persoonlijke problemen. Indien nodig worden ouder(s)/verzorger(s) ingeschakeld.

Leerlingcoaches

Leerlingcoaches zijn getrainde docenten op het gebied van begeleiding leren leren, plannen en de begeleiding van leerlingen met een fysieke beperking. Zij adviseren mentoren en bieden hulp aan leerlingen die door de zorgcoördinator of mentoren verwezen zijn. Indien nodig worden ouder(s)/verzorger(s) ingeschakeld.

Faalangstreductietraining

Leerlingen bij wie de prestaties achterblijven door een hoge faalangst, kunnen hiervoor begeleiding krijgen. Signalering ligt vooral bij de mentor. Tijdens leerlingbesprekingen komt dit aspect aan bod. De begeleiding wordt gegeven door gespecialiseerde collega's in klas 1, klas 2 en in de examenklas.

Sociale vaardigheidstraining

Het CLD biedt in alle breedte sociale vaardigheidstrainingen aan onder leiding van een ervaren leerlingbegeleider of coach. De signalering gebeurt op dezelfde wijze als voor de bovengenoemde faalangstreductietraining.

Begeleider Passend Onderwijs

De school kan de hulp inroepen van de begeleider passend onderwijs. Zij houdt zich in het algemeen ook bezig met het ontwikkelen van (nieuwe) leerstrategieën. De BPO-ers hebben expertise op het gebied van het begeleiden van leerlingen: • Met fysieke problematiek en leerlingen die langdurig ziek zijn • Met gedrags- en leerstoornissen/problemen

Zorgcoördinator

De zorgcoördinator stuurt het gehele proces rondom ondersteuning aan. Samen met de BPO-er, de gedragspecialist, de coaches en de leerlingbegeleiders vormen zij zorgteam. Het zorgteam komt regelmatig bij elkaar voor intervisie en signaleren van trends. Ze zijn verantwoordelijk aan de eindverantwoordelijken en maken een jaarverslag.

3.2 Voorzieningen

De onderstaande lijst toont de voorzieningen die beschikbaar zijn voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Deze voorzieningen zijn veelal gericht op groepen leerlingen met een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte.

Voorziening	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Begeleiding in kleine groepjes			
Huiswerkbegeleiding			
Kleine klas			
Taalklas			
Time-in/time-out voorziening (met begeleiding)			
Trajecten Op Maat			
Tussenvoorziening (OPDC of rebound)			
Versterkt mentoraat			

3.3 Onderwijsaanbod

De onderstaande lijst toont het onderwijsaanbod dat beschikbaar is voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Het onderwijsaanbod betreft hier een methodiek en/of aanpak die is geïntegreerd in het onderwijsprogramma en de leerlijnen van de school, of geïntegreerd kan worden na constatering van een ondersteuningsbehoefte van een leerling.

Onderwijsaanbod	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Aanbod (ernstige) rekenproblematiek			
Aanbod dyslexie			
Aanbod executieve functies			
Aanbod extra uitdaging			
Aanbod lees- en spellingzwakte en dyslexie			
Aanbod NT2			
Aanbod sociaal emotionele ontwikkeling			
Aanbod spraak/taal			
Aanbod studievoordigheden, plannen/organiseren of leren leren			
Aanbod versterken sociale vaardigheden en de weerbaarheid			
Preventief signaleren op leerontwikkeling			
Preventief signaleren op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag			
Preventieve signalering van leer-, opgroei-, opvoedproblemen			
Vakgerichte ondersteuning			
Vakspecifieke examentraining			

Anders, namelijk	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
bijlessen door en voor leerlingen			
steunlessen			
facultatieve lessen			
Ondersteunende lees- en spelling software (Kurzweil)			
Ondersteunende groepsgewijze leerlingentrainingen in overleg met BPO-ers SWV			
Ondersteunende groepsgewijze trainingen in preventief sociaal jeugd domein in overleg met JGZ			

3.4 Fysieke ruimten

Verder zijn onderstaande fysieke ruimten binnen onze school aanwezig om aan specifieke ondersteuningsbehoefte tegemoet te komen. Het gaat ook om de aanpassingen in onze school die fysieke toegankelijkheid en daarmee deelname aan het onderwijs voor leerlingen met een fysieke beperking mogelijk maken.

Fysieke ruimten
Prikkelarme werkplek of stilteruimte
Ruimte met individuele werkplekken
Ruimte voor één op één begeleiding
Ruimte voor een time-out
Ruimte met specifiek functies voor bewegings- en leerbehoeften of SOVA
Lift
Rolstoeltoegankelijke ingang

3.5 Protocollen

De onderstaande lijst toont de protocollen die we binnen onze school gebruiken. Het betreft handelingsrichtlijnen waarmee onze school voorbereid is om snel te kunnen handelen in voorkomende gevallen.

Protocol	Status
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	Actief toegepast
Protocol anti-pestten	Actief toegepast
Protocol dyslexie	Actief toegepast
Protocol gedrag / sociale veiligheid	Actief toegepast
Protocol medisch handelen	Actief toegepast
Protocol rouw en overlijden	Actief toegepast
Protocol schorsen en verwijderen	Actief toegepast
Protocol sociale media	Actief toegepast
Protocol voorkomen schoolverzuim en thuiszitters	Actief toegepast
Anders, namelijk ..	Status
protocol medicijngebruik	Actief toegepast

3.6 Leerkrachtvaardigheden

De onderstaande lijst toont de leerkrachtvaardigheden op onze school. Het betreft een zelfoordeel van de school op de indicatoren voor handelingsgericht werken (HGW). Handelingsgericht werken is een methodische aanpak voor het bepalen en organiseren van de ondersteuning die een leerling nodig heeft. De mate waarin een school handelingsgericht werken realiseert, bepaalt mede in hoeverre de school passend onderwijs aan een leerling kan bieden.

De percentages in de eerste tabel zijn een optelling van de scores op de individuele indicatoren. In de tweede tabel zijn de scores per indicator weergegeven.

Legenda vaardigheden

#	Aantal indicatoren
Z	Zeer zwak
O	Onvoldoende
V	Voldoende
G	Goed

Leerkrachtvaardigheden	#	Z	O	V	G
Handelingsgericht werken	14	0 %	0 %	50 %	50 %

Indicator HGW	Score
Onze leraren verkennen en benoemen concreet de onderwijsbehoeften van leerlingen (o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen).	Goed
Onze leraren reflecteren op de samenhang tussen leerling, leraar, groep en stof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen.	Goed
Onze leraren reflecteren op het eigen handelen en het effect daarvan op het gedrag van leerlingen, ouders, collega's.	Voldoende
Onze leraren zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben.	Goed
Onze leraren maken (eigen) keuzes in aanbod en aanpak om passend te arrangeren op onderwijsbehoeften.	Goed
Onze leraren gaan in hun houding en gedrag nadrukkelijk uit van wat wel kan (ondanks belemmeringen).	Voldoende
Onze leraren creëren eigenaarschap van het leerproces bij hun leerlingen.	Voldoende
Onze leraren werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.	Goed
Onze leraren geven vorm aan het onderwijs op basis van SMART-doelen op korte en langere termijn (in plaats van een vastgestelde methodiek).	Voldoende

Onze leraren werken planmatig en cyclisch aan de leer- en ontwikkeldoelen voor de groep, subgroepjes en mogelijk individuele leerlingen.	Goed
Onze leraren evalueren systematisch en periodiek hun leer- en ontwikkeldoelen en stellen deze indien nodig bij.	Voldoende
Onze onderwijs- en begeleidingsstructuur is voor iedereen duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer.	Goed
Onze leraren doen actief aan collectieve reflectie op de keuzes en het eigen handelen en dat van collega's.	Voldoende
Onze leraren kunnen reflecties inzichtelijk maken met een door de school gekozen instrumentarium.	Voldoende

4. Organisatie van de ondersteuning

Om de gewenste ondersteuning te bieden aan onze leerlingen kennen we een ondersteuningsroute binnen onze school en werken we samen met externe organisaties.

4.1 Ondersteuningsroute binnen de school

Inrichting ondersteuningsroute

De mentoren nemen bij vragen of zorgen over hun mentorleerling(en) contact op met de betreffende teamleider van hun leerlaag. De teamleider adviseert over de route : vanuit de tak 'onderwijs' is er ondersteuning inzetbaar, via de tak ' RT' en via de tak ' zorg'.

Samenwerking met ouders bij de ondersteuning

Onze school werkt samen met ouders.

De taak om ouders te betrekken bij de ondersteuning ligt bij de:

- Leraar / mentor
- Intern begeleider
- Ondersteuningscoördinator
- Directie, team- of afdelingsleider
- Gedragsspecialist / orthopedagoog
- Schoolmaatschappelijk werker

Toelichting op de samenwerking met ouders

De mentor is bij de start en gedurende het schooljaar op de hoogte van de ondersteuningsbehoeften van mentorleerlingen.

De mentor is het eerste aanspreekpunt in de ondersteuning van mentorleerlingen.

De mentor houdt (mede) het LVS bij en maakt gebruik van informatie geregistreerd in het LVS.

De mentor voert individuele gesprekken met alle mentorleerlingen (gericht op leren, sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag).

De mentor voert, indien noodzakelijk, individuele gesprekken met ouder(s)/verzorger(s) van mentorleerlingen.

De mentor is vaardig om signalen van mentorleerlingen vroegtijdig te vertalen naar onderwijsbehoeften.

De mentor overlegt met interne ondersteuners over individuele leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.

De mentor draagt de leerlingendossiers jaarlijks warm over naar de nieuwe mentor.

Ondersteuningsteam

Onze school werkt met een ondersteuningsteam. Een ondersteuningsteam is een deskundig team dat bij elkaar komt om leerlingen te bespreken die extra ondersteuning nodig hebben.

Ons ondersteuningsteam bestaat in ieder geval uit de:

- Leraar / mentor
- Leerlingbegeleider
- Intern begeleider
- Ondersteuningscoördinator

- Gedragsspecialist
- Deskundige van het samenwerkingsverband
- Jeugdhulpprofessional

Ons ondersteuningsteam komt minimaal 20 keer per jaar bij elkaar.

Aanmeldproces

Wanneer een leerling wordt aangemeld bij onze school wordt altijd onderzocht wat zijn/haar extra onderwijs- en/of ondersteuningsbehoeften zijn voordat de leerling ingeschreven wordt op school. Wanneer de school niet kan voldoen aan de onderwijs- en/of ondersteuningsbehoefte van een leerling wordt er gezocht naar een passende plek.

Bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften vindt warme overdracht plaats met de voorschoolse voorziening of de vorige school.

De verantwoordelijkheid voor het aanmeldproces ligt bij:

- Onder-/bovenbouw coördinator

Toelichting op het aanmeldproces

De zorgcoördinator onderhoudt contact met de verschillende teamleiders. Als blijkt dat zorg nodig is, zal de teamleider de mentor aansporen samen met ouders en leerling een aanmelding te doen voor een zorggesprek bij de zorgcoördinator. De zorgcoördinator neemt de aanmeldingen in behandeling en bespreekt deze eens per twee weken met het zorgteam.

4.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners

Onderwijssector

Onderstaande lijst laat zien met welke onderwijssectoren onze school samenwerkt.

Onderwijssector
Regulier basisonderwijs (bao)
Speciaal basisonderwijs (sbo)
Regulier voortgezet onderwijs (vo)
Speciaal onderwijs (so)
Voortgezet speciaal onderwijs (vso)
Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
Hoger onderwijs (hbo/wo)

Keten- / Kernpartner

Onderstaande lijst laat zien met welke partners onze school samenwerkt. Deze partnerorganisaties bieden gespecialiseerde ondersteuning of hulp in en rond de thuissituatie, voor opvoeding, gezondheid of veiligheid. Deze samenwerkingsrelaties bepalen mede in hoeverre de school in staat is om ondersteuning af te stemmen met overige hulp.

Keten-/kernpartner
Begeleider passend onderwijs van het SWV
Centrum Jeugd en gezin (CJG)
GGZ / Jeugd-GGZ
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
Jeugdhulpverlening
Jongerenwerk
Leerplichtambtenaar
Lokale overheid/gemeente
Schoolmaatschappelijk werk / gezinswerker

5. Bijlage

Overzicht specialisten

In dit hoofdstuk vind je een overzicht van alle specialisten met de bijbehorende definitie die gehanteerd wordt in de vragenlijst van Perspectief op School.

Specialist	Definitie
Beeldcoach en/of video-interactie-begeleider	Een deskundige die is bedoeld om leraargedrag te verbeteren door middel van persoonlijke begeleiding of het bespreken van video opnamen.
Begeleider passend onderwijs	De begeleider passend onderwijs richt zich op het leerproces en de ondersteuningsvragen van leerlingen en leraren.
Dyscalculiespecialist	Een dyscalculiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyscalculie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Dyslexiespecialist	Een dyslexiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyslexie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Fysiek specialist (zoals motorisch remedial teacher)	Een deskundige die extra onderwijshulp verleent in het kader van de bewegingsopvoeding. Zij richten zich op de ontwikkeling van het bewegingsgedrag van het kind.
Gedrag / sociale vaardigheden specialist	Een sova-specialist is een deskundige die helpt in de ontwikkeling van vaardigheden die betrekking hebben op de omgang met anderen. Bij sociale vaardigheden horen onder andere: inzicht hebben in de ander, goed kunnen luisteren, aandacht hebben voor andermans gevoelens en conflicten oplossen.
Jonge kind specialist	Een deskundige die zich heeft gespecialiseerd in de ontwikkeling en behoeften van het jonge kind.
Logopedist	Een logopedist in het onderwijs is een paramedicus die preventie, zorg, training en advies biedt met betrekking tot de primaire mondfuncties (zuigen, slikken en kauwen), het gehoor, de stem, de taal en de spraak.
Meer- en hoogbegaafdheid specialist	Een deskundige in het begeleiden van leerlingen met een aanleg om tot uitzonderlijke prestaties te komen.
Minder- en laagbegaafdheid specialist	Een deskundige die zich bezig houdt met leerlingen die minder dan gemiddeld begaafd zijn.
NT2-specialist	Een specialist op het gebied van Nederlandse taalverwerving voor leerlingen met een anderstalige achtergrond.
Ondersteuningsadviseur / gedragswetenschapper	De ondersteuningsadviseur kenmerkt zich als een gedragswetenschapper met brede kennis van de school, die bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen met gedragsproblemen. Zij coachen hierin vaak leraren, ambulante begeleiders en anderen. Veelal is dit een psycholoog of orthopedagoog.
Orthopedagoog	De orthopedagoog maakt voor mensen met ontwikkelings, leer- en gedragsproblemen een behandel- en begeleidingsplan dat hun situatie kan verbeteren. Zodoende probeert de orthopedagoog ervoor te zorgen dat zij de hulp krijgen die het beste bij hun karakter en problemen aansluit, met als doel hun ontwikkeling te optimaliseren en hun

	participatiekansen te maximaliseren. Orthopedagogiek is dus een specialisatie in het wetenschappelijk onderwijs.
Psycholoog	Een psycholoog is een professioneel deskundige in de psychologie, de wetenschap die zich bezighoudt met het innerlijk leven (kennen, voelen en streven) en het gedrag van de mens.
Reken-/wiskunde-specialist	Een reken- en wiskundespecialist is een deskundige in het signaleren van reken- en wiskundeproblemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Taal-/leesspecialist	Een taal- en leesspecialist is een deskundige in het signaleren van taal- en leesproblemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Interne begeleiding	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.
Leerlingbegeleiding	Een deskundige die leerlingen met problemen bijstaat, adviseert of doorverwijst.
Remedial teaching	Een deskundige die hulp verleent aan leerlingen met leerproblemen of gedragsstoornissen (zoals faalangst).
Zorgcoördinatie	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.